

La por i els riscos de la independència

«Es tracta, des del punt de vista de l'Estat, de fer que una part significativa d'independentistes renunciï a l'objectiu per por»

Tothom sap que quan es posa en marxa un negoci no es pot esperar que doni beneficis des del primer dia. Són molt pocs els casos en què això passa. Emprendre un negoci suposa assumir una alta probabilitat de començar perdent diners sense la certesa de recuperar-los. És més, el risc de posar-lo en marxa quasi sempre serà més alt com més interessant sigui el negoci. Risc i rendibilitat solen anar de la mà.

Un procés d'independència suposa riscos i incerteses. No crec que ningú ho hagi negat mai. La qüestió és sempre si són assumibles, o si compensen en relació amb les expectatives de beneficis. Per això no sorprèn que en el moment actual, a dies o hores d'una potencial declaració d'independència, sorgeixin dubtes i pors. Si hom té dubtes de poder fer-la efectiva amb èxit, és lògic que també trobi que els riscos no són assumibles.

El govern espanyol, mancat de poder suficient per aturar la independència a la força, ha optat per l'estratègia de maximitzar la por. Ho ha fet sobretot en dos fronts: a) el de la repressió, utilitzant la violència i l'amenaça de represàlies contra tothom, que inclou càstigs aleatoris, abusius i arbitraris per donar credibilitat a les amenaces generalitzades, i b) el del boicot econòmic, pressionant empreses per tal que canviïn de seu o suspenguin inversions o contractes, amb l'objectiu de crear la sensació que el procés cap a la independència arruïnarà el país.

La força amb la que s'està desplegant tant la repressió com el boicot econòmic han sorprès molts catalans, independentistes o no. El factor sorpresa, no es pot negar, ha incrementat l'efecte d'aquesta estratègia. L'Estat ha transmès el missatge que estava disposat a pagar un preu molt alt (en termes d'imatge exterior o d'estabilitat política i econòmica) per evitar la independència. Molta gent ara té por perquè senzillament no estava preparada per aquest escenari.

Es tracta, des del punt de vista de l'Estat, de fer que una part significativa d'independentistes renunciï a l'objectiu per por. Saben que és la millor forma (potser l'única) d'impedir que prosperi la declaració d'independència. La por, no ens enganyem, també impedeix a la gent pensar racionalment sobre els avantatges i inconvenients de persistir en la seva aposta política. Una major visibilitat dels riscos, per ser aquests imminents, pot efectivament impedir veure els beneficis, potser més llunyans.

Fins a quin punt els catalans estan disposats a pagar el preu de fer efectiva la independència de forma unilateral sempre ha estat una pregunta difícil de contestar, perquè aquest preu no és bo de calcular. Depèn del preu que estiguin disposats a pagar les elits espanyoles per impedir-la. I ara és evident que la gent percep un increment del risc de fer la independència. El que no ho és tant és, però, és que en paral·lel l'estratègia espanyola també ha rebaixat els incentius per quedar-se a Espanya. L' statu quo no ha guanyat cap atractiu, sinó tot el contrari.

Avui molta gent té la sensació que l'Estat és pitjor i més difícil de canviar del que semblava. Per tant, vist objectivament, els beneficis de la independència s'han incrementat. Se segueix complint l'equació 'més risc més rendibilitat'. La por no hauria, doncs, d'impedir a ningú veure que la independència segueix essent un objectiu plenament racional.